The Bishop of False Bay
The Rt Revd Margaret B Vertue
Diocese of False Bay Bisdom Van Valsbaai Idayosisi False Bay

P O Box 2804
Somerset West
7129 RSA

Tel: + 27 021 852 5243
Fax: + 27 021 852 9430
Email: bishopm@falsebaydiocese.org.za

Monday 22 June 2020

VERKLARING TEEN GESLAGSGEBASSERDE GEWELD

Liewe susters en broers,

Gedurende die afgelope twee weke is meer as 21 vroue en kinders dood, nee, hulle is nie net hinkend nie (ek sidder om te dink aan die getal). Dit is diegene wat gesterf het, meestal aan die hande van diegene wat hulle liefgehad het, op wie hulle vertrou het om hulle te beskerm en veilig te hou van Covid-19 en enigiets anders. Diegene wat eens belowe om hulle lief te hê na die maan toe en terug. Hulle is dood op die mees gruwelikste maniere en selfs vullis word beter verwyder as hulle oorskot Dit lees soos gruwelverhale, net dit is feit: swanger, gevind met 'n ernstige steekwonde, opgehang aan 'n boom, weggesteek onder 'n vloer, die stank wat aandag trek, 'n keel afgesny, versmoor, verdrink in 'n bad deur pa. Ander was rottegof ingegegee, verkrag en ingewande uitgehaal. Die liggaam van 'n Moeders Unie- lid was gevind in die bosse in Natal. Daar word geglo dat sy selfmoord gepleeg het oor die vlak van huishoudelike geweld wat sy in die pastorie ervaar het! [1]

Dit lees soos gruwel verhale, maar dit is bitter waarheid; veragtelike, veradderlike dade. En Ja, behalwe die dood van vroue en kinders aan die hande van familie, en geliefdes, is daar ook nog diegene wat in bend geweld dood is, kinders raak vasgevang in die kruisvuur. Die huis, die arms van 'n liefhebber, het die plek en wapen van gevaar geword.

Ons President Sy Eksellensie Cyril Ramaphosa verwys hierna as: "nog 'n pandemie wat ons land woed: oorlog gevoer teen vroue en kinders in ons land." Hy gaan voort: "geweld word losgelaat op vroue en kinders met 'n brutaliteit wat enige vorm van begrip te bowe gaan ..." [2](Nasionale Toespraak/Rede: 17 Junie 2020)

Geslag is meer as Biologie – manlik en vroulik. Dit is ook 'n sosiale konstruksie van dit wat ons beskou as vroulik en manlik, en watter gedrag is aanvaarbaar vir mans en vrouens. 'n Aanval op 'n persoon wat nie aan die manlike norme voldoen nie, sou as geslagsgebaseerde geweld kwalifiseer.

Kommerwekkende is die toename van vroue oortreders Die ma van die 6- jarige is in hegtenis geneem vir haar moord. 'n 14-jarige meisie is gearresteer vir die steek van die Kurvin, die danser: hy was op die drumpel om sy Meestersgraad in dans te doen.

Dit vermeerder ernstige vrae oor hoe gebroke ons samelewing is en hoe die gebrokenheid homself manifesteer. Dit doen ook 'n beroep op ons as kerk en samelewing om die gesprek te verander oor wie en wat die gevaar is.

Ons Biologie onderwyser het ons bewus gemaak van die feit dat jy die gebrokenheid van 'n gemeenskap kan meet deur die getal mankolieke honde. “Hoe so, Meneer?” ons het gevra. Hy het gesê: By die werk word die pa deur die baas verkleineer. Gefrustreerd kom hy by die huis aan en slaan die vrou; wat op haar beurt die kinders slaan. Die

kinders skop die honde of bestook die perde met klippe, as jy naby die stalle gewoon het. Daardie seun word op sy beurt weer die pa, wat die ma slaan ... Dit was die sewentigs ... Later sal ek verwys na Bonita Bennett se waarskuwing in 1985.

Later het ons Sosiologie-dosent dit oorgedra in akademiese taal, maar dit was nie so treffend soos die Biologie-onderwyser dit gestel het nie.

Ek weet nie hoeveel mankolieke honde ons vandag het nie, maar dit weet ons almal: die geweld teen vroue en kinders is net so groot 'n bedreiging as die Covid-19 pandemie. Verseker selfs groter, want 'n goeie entstof sal die einde van Covid-19 sal wees. En GBV?

Die vlaag van geweld teen vroue en kinders: Dit was hoe ons 2019 ingegaan het, hoe kan ons vergeet? Dit was hoe ons 2018 geëindig het!

Daar word ook berig dat huishoudelike geweld as 'n spesifieke sub-kategorie van GBV dramaties toegeneem het tydens die grendelperiode. Vir baie mense, in besonder vir vroue en kinders, is huise nie veilige ruimtes nie.

'n Teoloog van die tagtigerjare, Bonita Bennett, in haar bydrae in die boek: The Unquestionabe Right To Be Free: essays in Black Theology, (p 171) plaas die onderdrukking van vroue in die huis/familie in die besonder, in perspektief. Sy plaas die vrou in die konteks van 'n kapitalistiese samelewing: die drievoudige uitbuiting van vroue in terme van geslag, klas en ras. Reeds dan waarsku sy***: die struktuur van die familie met sy voortreflike posisies van gesag, versterk aggressiewe individualisme, magtigings, en 'n hiërargiese siening van sosiale betrekkinge***. Bennett argumenteer dat hierdie tipe disfunksie was "... waardes wat fundamenteel is vir die voortsetting van kapitalisme " [3] kapitalisme floreer op disfunksionele gesinne: dit is 'n teelaarde vir uitbuiting, goedkoop arbeid, maar dit is 'n ander gesprek. Dit is waar dit alles begin; hiërargie, die persepsie van eienaarskap oor vroue en kinders, word in die huis geteel. Dit is geen wonder dat die huis een van die gevaarlikste plekke vir vroue en kinders geword het nie.

Die President verwys na die Nasionale strategiese plan wat van stapel gestuur is om GBV te bekamp; die Noodlyn, veilige hawens, meer bewusmaking en opleiding van die lede van die polisiemag ens. In wese vind ons dat die burgerlike samelewing en die polisie swak voorbereid is om die volumes te hanteer. Veilige hawens vir slagoffers kan nie die aanvraag hanteer nie.

Hoekom is GBV dikwels verborge? Die oortreders woon in ons huise, hulle is ons seuns, broers, ooms, hulle is ons vaders, kêrels, beste vriende, selfs ons priesters en pastore! Die President herinner ons dat ons die gevolge van ons stilswye moet dra. Ons het 'n paar moeilike vrae om te beantwoord. Een van daardie vrae is die rol wat drankmisbruik speel. Dit spreek tot diegene wat stil bly, eintlik saamsweer, want die oortreder koop die bier en gee ons 'n heerlike tyd, hy gaan huis toe en is mishandel sy familie, maar mans sal mans wees, sê ons en ons kyk weg.

Hierdie geweld is feitlik deel van ons samestelling, ons DNA. **Dit is in ons idioom**: hou die blink kant bo,. Jy het jou bed gemaak. Wat baat dit ek kla? Wie wil hoor: Ons het jou gewaarsku? Die idioom moet verander. Hoe verander ons die idioom, die ingesteldheid, die stelsel? Hoe verander ons hiërargie, stelsel, die grappies in die toesprake by troues: die MC het gesê, as ek haar onderkry en onderhou. Ek wil nie eens begin met: dit is my kruis, nie!

Luister na wat *nie* gesê word nie! In literêre studies word dit die wit tussen die skrif genoem. Lees dit!

In ons idioom, in ons DNA, soos Moedermelk drink ons GBV. Vandaar die stilswye. Ons is gede-sensiteer deur jare en jare van gewelddadige onderdrukking, jarelange aanvalle op die heilige instelling van die gesin en op stabiele gesinslewe. Ons menswaardigheid is ontneem, ons is vasgevang: geweld verwek geweld.

Ons moet strewe om hierdie vraagstuk pro-aktief in plaas van reaktief te benader
Ons beskik oor etiek. Ons moet hierdie etiek te oefen.

- Op die heiligheid van die lewe soos weerspieël in die OT geskrifte: geskep in die Imago Dei, Vereer lewe: dit is die eerste leerarea vir almal, begin reeds by Voorskoolse Opvoeding!
- Liefde soos gepropageer en deur Jesus Christus ons Here uitgeleef in die NT geskrifte
- Etiek van liefde en sorg wat alle lewe beskou as heilig, maar in die besonder lewens van vroue en kinders versus hiërargie, kultuur, verdrukkend tradisies ens.
- "Jesus breek weg van die tradisionele praktyk ..." Ons moet dit met Bybelstudie omvattend bestudeer as ons nog nie so gedoen het nie!

Bennett (P173) merk op: "Jesus se sensitiwiteit en openheid vir vroue is opvallend ... Hy het die vroue met wie Hy het in aanraking gekom het, beklee met 'n nuwe self-begrip, 'n nuwe eiewaarde " [4]dit is wat ons nodig het om te volg, om te leer en te handhaaf, dwarsdeur en dwarsoor ons onderrigstelsels, 'n nuwe hegemonie.

God verwag van ons om op te staan en iets te doen. Hoe help ons om die toekoms te skep? Biskop Margaret bied die ses punt plan aan. Sy het dit in die Bisdom van Valsbaai gedeel het tydens ons laaste 16 dae van Aktivisme veldtog:

1) <u>Ek sal myself verdiep in komplekse wêreld.</u>

Ons is op 'n manier gekoppel aanmekaar gekoppel. Ons is verbind ons tot ‘n span en maak seker dat elke spanspeler weet wat van hulle verwag word. Jou span sluit in jou familie, jou geloofsgroep, jou klasmaats, jou werkmaats, jou vriende en die werkloses. Ons is daaraan verbind om in kontak te bly met die werklikheid wat mense daagliks beleef: om ons oë oop vir die lyding en daaglikse struikelblokke wat rondom ons ontvou. Ons kan onsself nie vryspreek deur te sê: "Ek het nie geweet" in gevalle waar ons moes weet nie. Ons is aanspreeklik.

2) <u>Ek sal elke dag reflekteer.</u>

Skep daagliks Heilige Ruimte om onsself te herinner dat ons doelgerigte mense met waardes en oortuigings is. Wees elke dag gefokus met betrekking tot wat ons sal doen, moenie een enkele oomblik verby laat gaan om Geslagsgeweld te bestry nie.

In ons kerke, organisasies en ander platforme, kan ons storievertelling aanmoedig; gesprekke tussen mans en seuns; mentorskap geleenthede; om te luister na vroue. Ons was reeds genooi deur ‘n senior geestelike leier om kulturele praktyke in oenskou te neem; is hulle steeds relevant in vandag se klimaat van Geslagsgeweld

By 'n onlangse Provinsiale sinode van ACSA, is die lede gelei in 'n kort liturgie van bekering deur die manlike lede teenwoordig. Dit is erken dat patriargie seine na die samelewing dat mans meer waardevol as vroue is. Patriargie sit ongelykhede voort. Die patriargale gesindheid sal moet verander as ons 'n einde aan GBV gaan sien. Daar is 'n behoefte om veilige ruimtes te skep om mans aan te moedig om te praat, vorige wonde aan te spreek, patriargale oortuigings af te leer en manlikheid te verstaan. Mans moet ook in staat wees om by die kerk hulp te soek sodoende geweld te voorkom, te keer, te verhoed.

Selfs in grendeltyd, kan ons gebedswaak aande hou en kan ons vas.

3) Ek sal 'n Kampioen van geregtigheid en vrede wees

Ons moet vertroud raak met onder andere die volgende aspekte van ons konteks: bende geweld. huishoudelike geweld. Werkloos en die onbevoegdhede wat indiensneming onmoontlik maak; afknouery, Sosiale Media; Xenofobië; Mensehandel; #BlackLivesMatter; Rassisme Dwelmmisbruik; Oorbevolking en Onvoldoende behuising; Buite toilette. Mense wat in armoede vasgevang is, is meer kewsbaar en terseldertyd, alhoewel minder algemeen, om vasgevang te wees in rykdom, maak ook mense kwesbaar.

Ons verbind daartoe om saam te werk om enige mentaliteit, norme of taal uit te roei wat vroue en meisies in negatiewe stereotipes uitbeeld en nie hul identiteit as persone, lewensdraers en kinders van God in erkenning bring nie.

Daar is 'n behoefte vir ons om te werk met polisieforums, NGO's en ander strukture wat geregtigheid vir vroue en meisies verseker wanneer hulle mishandel, geskend, verkrag en vermoor word. Die godsdienstige sektor moet ook bydra om slagoffer-gesentreerde, oorlewende-gefokusde, toeganklike, gehaltesorg te verskaf. Ons hoef nie die wiel te herontdek nie. Kom ons werk saam en in vennootskap om hulpbronne te deel.

Ons moet toepaslike materiaal, opleidingshandleidings, pamflette, liturgieë, preekriglyne, wat skerp'n fokus op GBV, ontwikkel.

Ons geestelikes en leke moet opgelei word in basiese beradingvaardighede.

4) Ek verbind myself diepe kennis

Wat is my rol in die bekamping van GBV? Ek weet dit is verkeerd, maar ek gaan word deel van die stroom, die massa wat wegkyk. By tye gebruik ek taal wat seksistiese en suggestief is. Ek het 'n gebroke selfbeeld en daarom ry ek die golf van GBV om pyn te veroorsaak op ander. Druk van eweknieë tussen jong mense en onder volwassenes, is 'n werklikheid.

Christelike Instruksie-platforms: Doop-, Bevestiging-, Sondagskool-, Huwelikvoorbereidingsklasse moet in all erns gebruik word. Hier moet die kerngedagte ernstig benadruk word: naamlik dat mans, vroue, seuns en meisies gelyk is in God se oë. Aan hierdie gesprek moet soveel as moontlike mense deelneem.

5) Ek is verbind tot die bevordering van die waardigheid van vroue

Ons moet elke poging aanwend om ons eie gesinslewe en waardes te versterk. Ons reik uit om ander te ondersteun wat op soek is na hulp om hulle spesifieke probleme in hul families te oorkom en genesing en versoening te vind.

Ons moet die #Donderdae in swart- beweging sterk bevorder in die soeke na ‘n wêreld sonder verkragting en vrouehandeling. Geestelikes moet uit die preekstoel preek en gereelde pastorale briewe teen GGG skryf. Ons jong mense kan video's en baniere maak. Steungroepe moet vir gades gevorm word. Hoekom nie begin met steungroepe vir eggenote op Aartdiakonale vlak nie?

Konsultasies is aan die gang om op 'n meer Geïntegreerde manier te kyk na geslagskwessies, omgewing en armoede in ACSA.

6) Ek verbind myself om te lei met moed, deernis en oortuiging

Ek veroordeel geslagsgebaseerde geweld ten sterkste. Ek doen ‘n beroep op elkeen van ons tot ‘n belofte om ‘n veldtog van stapel te stuur, met moed, deernis en oortuiging van nuwe moontlikhede, nuwe horisonne en nuwe realiteite. Om mishandeling, vernedering en geweld teen vroue en meisies te beeindig.. Kom ons druk onverdraagsaamheid van GBV in elke hoek uit met plakkate wat 'n "Zero-verdraagsaamheid" van GBV verklaar. Ons kan selfs aanlyn protes of sosialegedistansieërde protesoptogte buite ons kerke hou met 50 mense of minder.

GBV is sekerlik 'n euwel wat op elke moontlike vlak en platform bekamp moet word. Geen steen moet ongeroer gelaat word in hierdie stryd nie. Terwyl belanghebbendes in 2014 vergader het om 'n nasionale strategiese plan te bedink om GBV te bestry, het ons nog 'n lang pad in ons stryd teen GBV. Pilare waarop 'n veilige samelewing te bou is geïdentifiseer en werk is vasgestel. Intussen ly ons vroue en kinders steeds die toorn van diegene wat veronderstel is om hulle te beskerm.

Kom ons gaan terug na wat basies in die onderwys op alle vlakke. Ons kan nie verwag om hierdie selfwaarde-onderrig êrens in die middel van 'n kind se opvoeding te begin nie, maar wel van die begin af. Die doel daarvan is om mense goed te laat verstaan wat dit beteken om Imago Dei te wees; die betekenis van heiligheid van die lewe en 'n etiese benadering tot lewe en lewe. Tensy ons meisies van die jongste moontlike ouderdom toerus met die self-begrip en 'n selfwaarde soos ervaar deur die oë van die Skepper, sal ons voortgaan om kerse aan te steek. Tensy ons seuns dieselfde eiewaarde gee, sal ons voortgaan om kerse, aan te steek, optog en protesasksies te lei. Ek glo ons moet begin met etiese perspektiewe op die mensdom van Voorskoolse onderrig reeds. Natuurlik moet ons terminologie vind en dit verwoord in idees verstaanbaar vir die baie jong.

Ons moet met doelgerigte bewustelikheid, die soort man wat ons nodig het in ons samelewing van nuuts af skep, moet ons doelbewus die meisie kind met die nodige instinkte beklee.
Ons moet soek na maniere om geheel and al weg te breek van die tradisionele praktyk, skoon breuk is ons enigste hoop, nie te verbeter en pleister, maar skoon breuk.

As ons verstaan dat die hindernisse wat ons moet afbreek, o.a. die volgende insluit:

- honderde jare van slawerny en slawementaliteit,
- die hegemonie van baasskap,
- jare van onderdrukking en gewelddadige onderwerping van beide mans en vroue
- stereotipering op alle vlakke
- negatiewe bande van kultuur, tradisionele en selfs modelle van familie
- die politiek van die mankolieke honde
- Die gevolge van dwelmmisbruik

dan verstaan ons die omvang van die werk wat ons moet doen.

Ons moet eers ongedaan maak, dan opbou. Ons moet die harte, siele en gedagtes van die mense vasvang, **dit moet die dominante gedagte word, die hegemonie van ons dag: die veilige bewaring van vroue en kinders.** Dit kan nooit 'n probleem te midde van ander kwessies wees.

Natuurlik is baie ander aspekte van die stryd teen GGG teen ons vroue en kinders wat male sonder tal aangeroer is: uitgespreek deur die VN-vroue wat reageer op GBV, die

GBV-NOP, deur verskeie veldtogte en al die Resolusies wat deur verskeie belanghebbers geneem is.

Kom ons staan ferm, ons doen dit ten goede van almal.

Daar is 'n diens in ACSA wat deur prokureurs en beraders verskaf word aan enige Anglikaan wat misbruik van 'n fisiese, seksuele, emosionele, geestelike of psigologiese aard wil rapporteer. Die kontakbesonderhede is: safechurches@anglicanchurchsa.org.za

BISKOP MARGARET B. VERTUE

Biskop van Valsbaai en Skakelbiskop van ACSA en Hope Afrika vir GGG.

EERW.CHERYL UREN
Oorsiener: POT

Verwysings:

Bennett B in Mosala I en Tlhagale B (1986) The Unquestionable Right to be Free. Skotaville uitgewers

Isoleswe nuus 12 Junie 2020

[1] isoleswe. co.za: isolezwe nuus: 12 Junie 2020: joernalis: Zanele Mthethwa
[2] sy voortreflikheid, President Cyril Ramaphosa: Nasionale Toespaak: 17 Junie 2020
[3] Bennett B in Mosala en Tlhale: The Unquestionable Right To Be Free p171
[4] Bennett B: aw p173

Translation: The Revd Canon Cheryl Uren